

Eesti Energeetika Veteranide Ühenduse koosoleku memo nr 4/2016

Tallinn, Eesti Energia, Lelle 22.

14.04.2016.

Koosolekust võttis osa 27 Ühenduse liiget+ külalisena-liikmekandidaadina Ain Soosalu.

Päevakorras:

1. Ettekanne teemal „Eesti Energia muuseum eile ja täna“. Esitab Enna Sirkel, Eesti Energia muuseumi juhataja.

2. Muud.

Koosoleku algul mälestasime leinaseisakuga lahkunud Ühenduse liiget Ants Tammaru ja EE veterani Mari Tapuperet.

Rein Talumaa teavitas koosolijaid energeetikaveteranide auväärsetest sünnipäevadest: 80. aasta juubel oli hiljuti Rein Abelil (24. märtsil) ja Ülo Naglandil (28. märtsil), Harry Tuulik sai 30. märtsil 83- ja Kaljo Kilp 28.märtsil 81-aastaseks. Koosolekul osalesid nimetatutest R. Abel, H. Tuulik ja K. Kilp.

1. EE muuseumi juhataja Enna Sirkel andis oma ettekandes põhjaliku pildi muuseumi arengust loomise ideedest tema kõrgajani ja praegusest seisust. Ettekande materjalid on vaadeldavad Ühenduse kodulehel rubriigis „Ettekanded“.

Lühidalt on energeetikamuuseumi teetähised olnud järgmised:

- Idee muuseumi loomiseks tekkis 1970. aastate lõpul, sest selleks olid olemas eeldused (museaalide kogu Tallinna elektrijaamas, vabanev suurepärase hoone elektrijaama masinasaali näol ja entusiastid- eestvedajad: Udo Vanamölder, Heldor Pitsner, Hilja Alak jt).
- Ametlik initsiatiivgrupp (H. Pitsner, H. Alak, Vladimir Egorov) loodi 1981.a.
- 24.03.1983 avati esimene näitus, millega tähistati Tallinna elektrijaama 70. aastapäeva.
- Isetegevuslik energeetikamuuseum loodi märtsis 1984 (töötajateks olid U. Vanamölder, H. Alak ja Juta Treikelder).
- Järgnes 10 aastat tööd enne muuseumi avamist külastajatele, tuli teha ka suuri ehitusalaseid töid, kus tähtis osa oli Elmar Kändleril ja Hans Jürmanil.

- Muuseumi pidulik avamine oli 17.12.1993; muuseum tegutses 5 aastat.
- 1999. aastal asutati SA Tallinna Tehnika ja Teaduskeskus, praegune Energia Avastuskeskus, aga temal puudusid kohustused muuseumikogu osas.
- Suur osa muuseumikogust on tänaseks leidnud koht Kadaka tee 63 keldris, kus ta eksisteerib Eesti Energia muuseumina.
- EE muuseumi ainukesel töötajal (0,8lise osalusega) on põhiülesanneteks säilitamistingimuste parandamine, kogude täiendamine ja korrastamine, artiklite avaldamine siseveebis jm.

Enna Sirkel oli palunud muuseumiga seotud mälestusi jagada ka Kalju Heinal ja Rein Tivasel.

K. Hein meenutas järgmist:

- Üheks muuseumi asutamist taganttõukavaks asjaoluks oli see, et energeetika eriala oli noorte seas muutunud ebahuvitavaks, energiasüsteem pidi tegema propagandat, et TPI saaks energeetikasse üliõpilasi.
- Muuseumi asukohaks oli Tallinna elektriijaama masinasaal kui ainuõige koht, kuid luba selleks tuli saada Energeetikaministeeriumist Moskvas.
- Palju aitas kaasa, et enamikel energiasüsteemi ettevõtetel oli juba olemas oma muuseum (museaale oli lihtsam kokku saada, igale ettevõttele anti oma osa muuseumi loomisel).
- Muuseumi esimeseks eksponaadiks oli ARS-is tehtud elektrivõrgu skeem.
- Otsuse vaidlusaluse TPI poolt muretsetud impulssgeneraatori ülespanemiseks muuseumi pinnale (kasutades selleks 1/3 masinasaalist) võttis vastu Elmar Aman (TPI vastav hoone polnud valminud, neid tuli abistada; hiljem selgus, et IG oli muuseumi kõige atraktiivsem eksponaat).

R. Tivas töötas Tallinna Elektriijaamas (Tallinna Soojusvõrgus) aastatel 1965-2009, olles muuseumi loomise juures vahetu osaleja ja pealtnägija. Tuli eksponaate koguda, osaleda nõupidamistel jm. Värvikalt kirjeldas ta viimaseid kuid enne muuseumi avamist ja pidulikku avamist ennast 17.12.1993.

Energeetikaveteranidele on muuseumi teema väga südamelähedane, mida näitasid ka arvukad küsimused, ettepanekud ja soovid kuulajatelt (Rein Abel, Kaljo Kilp, Uudo-Rein Lehtse, Toomas-Jaak Juss, Ado Uustalu, Rein Talumaa jt). On hea, et EE muuseumi oma tiiva all hoiab, suur osa muuseumikogust on koos ja alles, lähiajal lubatakse ka kolimist keldrist välja, kuid tööjõudu on vähe, ka uued ruumid pole suuremad ja ei võimalda näiteks näitusi teha jm. Kuulajad avaldasid Enna Sirkelile tänu ettekande eest, soovisid talle edu ja õnne tehtava väga vajaliku töö jätkamisel.

2.1. Ühenduse järgmine kokkusaamine toimub EE organiseeritud koosviibimisel 5. mail kell 12 EE peakontoris Lelle 22.

2.2. Rein Levo raamat läheb homme trükki; arutati raamatu eksemplaride kättetoimetamist.

2.3. Rein Talumaa teavitas kuulajaid, et Eesti Pensionäride Ühenduste Liit (EPÜL) on meie Ühendusele eraldanud nn „pearaha“ 50 eurot, mille peab ära kasutama 2016. a jooksul ja kasutamisest tuleb aru anda 1. veebruariks 2017.

2.4. Vastavalt Eesti Energiast saadud selgitustele on siseveebi nädalalokkuvõtte Välek suunatud EE töötajatele ja Ühenduse veteranidele seda enam ei saadeta.

2.5. Energeetikaveteran Leiger Kaber teavitas kuulajaid Konstantin Pätsi Muuseumi Sõprade Seltsi esindajana võimalusest toetada annetusega ettepanekut rajada EV 100. aastapäevaks Toompeale K. Pätsi mälestusmärk.

Koosolekut juhatas Rein Talumaa

Memo koostas Tõnu Truupõld